

Remanierarea mijloacelor artistice

plerde silueta povestei desfășurată pe scenă. Spectacolul „ține în mină” publicul, indiferent de vîrstă.

Paul Corneț CHITIC

Tudor Popescu în avantaj

După Băltagul, o altă adaptare a unei opere sadoveniene: Neamul Șoimăreștilor. Inițiativa Teatrului pentru Tineret și Copii din Iași este în sine un fapt de cultură. Dar, cum de data aceasta montarea se face în noua incintă a teatrului, actori și regizori au hotărît să înfrunte o altă fericită dificultate: aceea de a folosi scena de tip arenă. E deja știut că noua clădire a teatrului este o minunăție și că, în ea, orice utezanție regizorală este întîmpinată de disponibilități tehnice greu de imaginat altfel decît solicitîndu-le. De aici se iese și a-valanșa de dificultăți ridicată în fața colectivului de actori. Jocul în căușul puzderiei de ochi și tîntulor nu lăsat. Actorul nu are nici o scăpare: e săgetat, scormonit, urmărit fără îndurare. Teatrul ieșean, precaut, a invitat trei actori de la Teatrul Național „Vasile Alecsandri”: pe Ada Gîrloman, Doru Zaharia și Gelu Zaharia. S-a apelat la experiența lor artistică pentru a înlesni trupei înfrîngerea inevitabilelor timidi-tăți. Dincolo de rezultatele colab-orării, această nouă inițiativă dă în vileag do-rința marilor performanțe artistice. În-treaga trupă pare animată de un suflu nou și bîntuită de exigențe maxime. O dovedește și faptul că tinerei Liliana Mavriș, nou venită în colectiv, i s-a încredințat un rol care-i prilejuiește o uimitoare apariție plină de prospețime și firesc nativ, dificil de echilibrat alt-fel decît printr-o totală dăruire a ce-lorlalți. Spectacolul este ritmat în spa-țiu. Are perimetre de joc situate în cutia italiană, în fosă, în istmul care leagă scena tradițională de hexagonul scenei-arenă și în arenă. Scenografia semnată de Rodica Arghir evită dificul-tățile și insinuează pitorescul unor pei-saje ori al unor interioare. Dificila pro-blemă pusă de textul sadovenian este caracterul său baladesc (și, inevitabil, și al scenariului); problemă pe care direc-ția de scenă (Constantin Brehnescu) o rezolvă simplu și emoționant prin intro-ducerea în montare chiar a unor vechi balade pe muzica lui Gil Ioniță, cîntate fie de compozitor fie de o formație folk: deschizînd spectacolul, insinuîndu-se în-tre părțile sale și încheind zbuciumatele aventuri de inimă, spadă și conștiință ale lui Tudor Șoimaru, cîntărețul, prin me-lodie și text, deschide o largă albie e-moțională pe care plutește însăși prezența noastră către înserarea veacului, unde își

Construite de autor cu abilitate, alter-nanțele dintre a fi și a părea, perma-nentul schimb de măști și felurile ipostaze comice menite să acuze ~~gura~~ după senzațional au găsit în actorul Ion Lucian (autorul regiei) un bun conducă-tor de joc și de umor. După propria-i mărturisire (din caietul-program) el „n-a contribuit cu nimic” la realizarea acestui spectacol, ci s-a rezumat la „interpre-tarea fidelă” a piesei lui Tudor Popescu, *Hoțul sentimental*, încercînd „să pună în valoare textul ei plin de haz dar și de probleme contemporane, precum și talentul tinerei echipe de actori”.

Parafrazînd vorba cronicarului „nimic nu i-a fost făcut, decît că i-a scos ochii și i-a tăiat capul”, să zicem și noi că Ion Lucian n-a făcut în această montare absolut nimic, decît că a pus în evidență, cu eleganță și bun gust, capul și ochii farsei, resursele specifice comicului de limbaj și de situație.

Piesa nu atinge pragul de sus al satirei lui Tudor Popescu, dar hazul ei e bogat. Iar acest belșug comic a fost potențat cu molipsitoare plăcere a jocului, într-un ritm alert, tensionat, de cei patru inter-preți. Acești actori portretizează cu spon-

Vorba cronicarului: „nimic nu i-a fost făcut, decît că i-a scos ochii și i-a tăiat capul”

taneitate și farmec atât chipul omenesc al celor ce se simt bine în pielea lor, cât și pe acela desfigurat al unor debusolați care încearcă să imite modul de viață din filmele cu killeri.

Maia Morgenstern în Dida „caratista” are cu adevărat un haz nebun. Nicolae Călugărița impune cu foarte bune efecte comice cele două fațete ale lui Dinu cea de funcționar modest și cea de aspirant la gloria gangsterească. Ioana Crăciun creionează cu multă finețe și umor delicat pe Dolly cea sentimentală, și cu aplomb comic pe cea contaminată (și repede vindecată) de gustul aventurii. Invitat în reprezentație, Dan Tufaru de la Teatrul de Comedie s-a simțit în „apele lui”, configurând în rolul sculptorului Dona valențe comice mai puțin exploatate până acum.

Aflat pentru prima oară pe afișul TES, și în competiție cu Woody Allen la capitolul „cum se cuceresc femeile”, Tudor Popescu iese, parcă, în avantaj.

Valeria DUCEA

De factură gingașă

Dedicat celei de-a 70-a aniversări a făuririi statului unitar român, **Patima fără sfârșit** de Horia Lovinescu, în regia lui Virgil Andrei Vătă, e conceput, la Naționalul clujean, ca un spectacol ceremonial și de atmosferă. Un suflu mesianic străbate evenimentele dramei și planează asupra devenirii istorice, analizată nu în cimpul larg al structurii sociale, ci în microuniversul familial, în care îi răzbat ecourile. Rapsoed popular, ori, poate, trimis al fraților de peste munți, ori, poate, însuși duhul iubirii de neam. Hoinarul (interpretat alternativ de Emilian Belcin și Petre Băcioiu, în manieră modernist baladescă și romantică) dobândește o funcție mobilizatoare în desfășurarea scenică, solidarizând oamenii, revelându-le năzuințele. Bătrînul baron Mailat, impunător reprezentant al unor vremi trecute, e autoritar și tiranic în concepția lui Gheorghe Nufescu, ușor melodramatic în momentele bolii și decăderii fizice, dar nuanțat cu măiestrie și prestanță scenică. Interpretat cu fervoare tinerească, cu o specială căldură a vocii bine timbrate, de Marius Bodochi, Andrei apare ca puncte a regăsirii rostului pierdut al spitei vechilor voievozi români. Descoperirea paternității îi conferă o identitate națională și îi trasează, simbolic, un destin.

Între grandilocvență și labilitate...

Cea de-a doua fiică a baronului, Kati Mailat, în interpretarea gravă a Ligiei Moga, devine un fel de conștiință revendicativă, prezentă pretutindeni, participând neștiută la evenimente și intervenind pentru restaurarea dreptății.

Înțelegerea bătrînului baron cu vechea sa iubită, Doamna Kendy (cinică, plăcută, insinuantă sub chipul Mariei Seles), de a încheia o căsătorie între Andrei și fiica sa, Irene (răsăfătată, răutăcioasă, cochetă în desenul Luciei Wanda Toma), e încălcată de băiat, care și-a dat inima tinerei Mara (interpretată alternativ de două actrițe, cu ingenuitate, mai ponderat, de Cătrinel Dumitrescu, mai avîntat, de Ileana Negru). Prin ofițerul Kendy (Octavian Cosmuța) se sugerează cazuri ale extremismului naționalist, în timp ce prin tînărul Haller (deschis, simpatic, Petru Dondoș) se sugerează relații cordiale de bună conviețuire cu celelalte naționalități.

Impresionant adesea, pîndit de grandilocvență uneori, spectacolul are presanță ritualică și firesc, dar și o labilitate ținînd de factura lui gingașă, ce mizează pe atmosferă.

Doina MODOLA